

Nylands miljöcentral
PB 36
00521 HELSINGFORS

Hänvisning

Kontaktperson
Vattenbiolog Mikael Wennström
Tel.: 018 25 455

Uudenmaan ympäristökeskus
Nylands Miljöcentral

Saap 09. 06. 2009
Anl
OUS-2006-R-32-531
YVA: Nystrom

Ärende

**UTLÅTANDE OM NORD STREAMS
MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING
FÖR NATURGASLEDNINGAR I
ÖSTERSJÖN**

Bakgrund

Nylands miljöcentral har begärt ett utlåtande gällande miljökonsekvensbeskrivningen av Nords Stream AG:s projekt att bygga två parallella naturgasledningar mellan Ryssland och Tyskland längs havsbotten genom Finlands ekonomiska zon. Samtidigt ges möjlighet att ge ett utlåtande om hela projektets miljökonsekvenser, i enlighet med Esbokonventionen (FörfS 67/1997)

Gasledningen planeras att dras från Portajabukten nära Viborg i Ryssland till Greifswald sydost om Rugen i Tyskland. I Finska viken och i Norra Egentliga Östersjön planeras ledningen dras längs södra gränsen av Finlands ekonomiska zon. Det innebär att ledningen som närmast kommer att befinna sig ca 35 km från åländskt territorialvatten i ett läge ungefär 80 km söderut från Kökar.

I miljökonsekvensbeskrivningen bedöms de direkta miljökonsekvenserna som små. De största långsiktiga konsekvenserna bedöms vara att rörledningens fria spann kommer att medföra permanenta begränsningar för bottentrålfisket. I samband med anläggningsarbetet och röjning av ammunition kommer det att ske en viss spridning av sediment och kemikalier. Vid röjningen kommer det att uppstå tryckvågor som påverkar faunan. I de delar där man inte har fria spann kommer man utföra en utfyllnad av havsbotten, det sammanlagda utfyllda området inom Finlands ekonomiska zon kommer att utgöra omkring 1,1 km². Under anläggnings-tiden kommer rörlägnings- och andra fartyg ta upp ett område med en radie på ca 3 km. Fartyg som passerar anläggningsplatsen kommer att omdirigeras.

Enligt miljökonsekvensbeskrivningen är den viktigaste socioekonomiska konsekvensen en subjektivt upplevd oro och osäkerhet.

Landskapsregeringen beslöt den 7.5.2009 att ge följande synpunkter om miljökonsekvensbeskrivningen dels för Finlands ekonomiska zon och dels för hela projektets miljökonsekvenser, i enlighet med Esbokonventionen. Ut-låtandet är likalydande i de två fallen.

Miljömässiga synpunkter

Med tanke på projektets omfattning och med tanke på att en den rörledning som planeras för överskådlig framtid kommer att finnas kvar, anser Ålands landskapsregering att det är mycket viktigt att de miljömässiga konsekvenserna minimeras. De ekonomiska resurserna för projektet torde vara så stora att man vid behov kan kräva omfattande tilläggsundersökningar och -åtgärder för att minimera de negativa konsekvenserna.

Ålands landskapsregering vill särskilt framhålla följande:

Det är synnerligen viktigt att de negativa konsekvenserna för fartygstrafiken minimeras. Det är mycket viktigt att kommunikationen med relevanta myndigheter och branschorganisationer sker i ett tidigt skede och säkerhetsrutinerna ordnas så att riskerna under anläggningstiden minimeras.

De fria spannen medför långvariga negativa konsekvenser för det kommersiella fisket. Hängande ledningar kan även innebära ett problem för fartygstrafiken, speciellt ifall de finns invid en farled. Om fartyg måste nöd-ankra finns en potentiell risk, även om den är mycket liten, för gasläckage och explosioner eller brand. Alla alternativ för alternativa sträckningar för att minska de fria spannen bör därför undersökas, utvärderas och redovisas.

Före röjningen av ammunition och minor kommer röjning att ske genom sprängning, varvid två effekter uppstår. Dels direkt genom den sprängverkan som sker och dels indirekt genom de ämnen som frisläpps i vattenmassan. Enligt den information som getts vid informationstillfällena kommer en metod för att användas för att skrämma fiskar och däggdjur från området. Vilken metod ska användas? Hur effektiv är den? Hur påverkas andra organismer som fåglar och marina däggdjur? Det är viktigt att välja de metoder som totalt sett minimerar skador på fiskbestånd och annan fauna. Riskreducering är också av yttersta vikt vad gäller spridning av farliga substanser vid röjningen.

Östersjön är ett känsligt innanhav. T.ex. i samband med rörläggning, röjning och sprängningar kommer kemikalier att frigöras och spridas. Effekterna bedöms i allmänhet som små. Det är önskvärt med tydlig dokumentation när det gäller den faktiska påverkan, och tydliga motivering om varför påverkan bedöms som den gör i de olika fallen.

Även om konsekvenserna anses vara små, p.g.a. vattendjupet och utspädningseffekter, innebär projektet totalt sett en ökad påverkan på Östersjön. Således innebär 0-alternativet i den bemärkelsen ett bättre alternativ för Östersjöns vattenmiljö. En sammanvägd helhetsbedömning och jämförelse också mellan 0-alternativet och övriga alternativ bör göras.

Ett permanent ingrepp är den stenläggning som görs i samband med rörnedläggningen. I MKB:n (sammandraget) bedöms konsekvenserna för havs-

botten som lokala, små och obetydliga. Detta beror givetvis på vilken skala man tittar på samt hur bottarna ser ut idag. Sker dumpningen på ett område med mycket växt- och djurliv så innebär det stora konsekvenser på just den platsen. Dessa negativa lokala effekter bör klargöras på ett tydligt sätt. Det är också viktigt att det material som används vid utfyllnader är rent från föroreningar.

Anoder används på ledningarna för att motverka korrosion. I Östersjön används oftast zinkanoder. I MKB:s framgång att både aluminium- och zinkanoder ska användas. Betydande mängder av dessa metaller kommer att läcka till vattnet. Informationen om detta bör göras mer fullständig. Hur ofta måste t.ex. anoderna bytas ut? Och hur stor är aluminiumläckaget jämfört med andra utsläpp?

Energi- och säkerhetspolitiska synpunkter

Målsättningen med den EU strategi för Östersjöregionen som för tillfället utarbetas är att skapa en miljömässigt hållbar, säker, trygg och attraktiv region. Ålands landskapsregering anser att det är av fundamental betydelse att den planerade anläggningen av gasledningen görs inom ramen för dessa målsättningar.

Naturgas är en icke förnybar energikälla och investeringar kan innebära förseningar när det gäller utvecklandet av förnybar och alternativ energi. Det är viktigt att de energisystem som utformas för framtiden är långsiktigt miljömässigt och socialt hållbara.

Landskapsregeringen anser att beslutet om gasledningen bör kompletteras med strategier för hur säkerheten, tryggheten och långsiktigt miljömässigt hållbara energilösningar ska säkerställas i Östersjöregionen.

Åland utgör i säkerhetspolitiskt avseende en unik del av Finland. Ålandsöarna är föremål för internationell reglering i form av flera avtal och därtill i form av gällande sedvanerätt. Genom det s.k. Ålandsservitutet blev Åland första gången föremål för folkrättslig reglering år 1856 då Ryssland förband sig att demilitarisera Åland.

År 1921 beslöt Nationernas förbund att Åland skulle demilitariserats och neutraliseras genom en internationell konvention som ingicks senare samma år av tio signatärmakter. I det s.k. Moskvafördraget från år 1940 mellan Finland och Sovjetunionen intogs bestämmelser om Ålandsöarnas demilitarisering och i fredsfördraget i Paris år 1947 konstaterades demilitariseringen uttryckligen vara gällande.

De nämnda avtalen är fortsättningsvis i kraft och dessutom anser folkrättsexperter att såväl demilitariseringen som neutraliseringen har vunnit folkrättslig hävd vilket innebär att demilitariseringen och neutraliseringen utgör gällande sedvanerätt som även binder stater som inte har undertecknat konventionerna. Demilitariseringen och neutraliseringen har även beaktats inom ramen för Finlands medlemskap i Europeiska unionen genom att det s.k. Ålandsprotokollet, som har fogats till Finlands anslutningsfördrag, hänvisar till Ålands särställning enligt folkrätten.

Landskapsregeringen konstaterar att den planerade naturgasledningen inte skulle befinna sig inom gränserna för det demilitariserade och neutraliserade området. Indirekt kan naturgasledningen dock påverka den säkerhetspolitiska utvecklingen i Östersjöområdet. Sannolikt ger ledningen upphov till ett

behov av en större marin närvaro inom Östersjöområdet, t.ex. i samband med byggandet och övervakandet av ledningen. Eventuella terrorist- och sabotagehot kan därtill aktualisera behov av kontinuerlig övervakning och patrullering.

Landskapsregeringen konstaterar att i enlighet med artikel 8 i 1921 års konvention angående icke-befästade och neutralisering av Ålandsöarna påverkas inte Ålands demilitariserade och neutraliserade status av eventuella förändringar i Östersjön.

Lantrådet

Viveka Eriksson

Landskapsregeringsledamot

Katrin Sjögren